

Sygn. akt **III AUa 159/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Cyran

Sędziowie: SSA Iwona Niewiadowska-Patzer (spr.)

SSA Wiesława Stachowiak

Protokolant: insp.ds.biurowości Beata Tonak

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2015 r. w Poznaniu

sprawy **M. W.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

o odsetki

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 10 października 2014 r. sygn. akt IV U 1090/14

1. **zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I o tyle, że prawo do odsetek przyznaje od 21 marca 2010 r. ;**
2. **w pozostałym zakresie apelację oddala.**

SSA Wiesława Stachowiak	SSA Ewa Cyran	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
-------------------------	---------------	-------------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15.12.2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił wnioskodawczyni M. W. prawa do odsetek z tytułu opóźnienia w wypłacie świadczenia rentowego za okres od 21.02.2010 r. do 26.12.2010 r.

Decyzją z dnia 12.01.2012 r. organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do odsetek od świadczenia rentowego za okres od 21.10.2006 r. do 20.04.2009 r.

Decyzją z dnia 27.01.2012 r. organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy od 1.01.2012r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze połączył sprawy wszczęte na skutek odwołań wnioskodawczyni od powyższych decyzji do łącznego prowadzenia i rozpoznania. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 24.05.2013 r. zmienił zaskarżoną decyzję z 15.12.2011r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni prawo do odsetek od świadczenia

rentowego za okres od 21.02.2010 r. do 26.12.2010 r. (pkt I), zmienił zaskarżoną decyzję z 12.01.2012 r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni prawo do odsetek od świadczenia rentowego za okres od 21.10.2006 r. do 20.04.2009 r. (pkt II), w pozostałym zakresie odwołanie oddalił (pkt III).

Na skutek apelacji organu rentowego od powyższej decyzji - wyrokiem z dnia 16.04.2014r., sygn. akt III AUa 1423/13, Sąd Apelacyjny w Poznaniu uchylił zaskarżony wyrok w punkcie I, II oraz punkcie III - w części dotyczącej żądania odsetek od dnia 1.01.2010r., zniósł postępowanie w tym zakresie i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Zielonej Górze do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania instancji odwoławczej. Sąd Apelacyjny uznał, że zachodzi nieważność postępowania spowodowana niezawiadomieniem strony odwołującej się o terminie rozprawy dotyczącej rozpoznania spraw o sygn. IV U 1067/12 i IV U 660/12 o odsetki.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy – Sąd Okręgowy w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 10 października 2014r., w sprawie IV U 1090/14:

I. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 15 grudnia 2011r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni M. W. prawo do odsetek ustawowych od świadczenia rentowego za okres od 21 lutego 2010r. do dnia wypłaty wyrównania świadczenia rentowego;

II. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 12 stycznia 2012r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni M. W. prawo do odsetek ustawowych od świadczenia rentowego za okres od 21 listopada 2006r. do 20 kwietnia 2009r.;

III. w pozostałym zakresie oddalił odwołanie;

IV. zasądził od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz wnioskodawczyni M. W. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i prawne:

Wnioskodawczyni M. W., ur. (...), z zawodu technik włókiennik, we wniosku z dnia 13.07.2006 r. domagała się przyznania jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Wobec zgłoszonego wniosku lekarz orzecznik ZUS w orzeczeniu z 1.09.2006r., a następnie komisja lekarska ZUS w orzeczeniu z 26.09.2006r., orzekli, że wnioskodawczyni nie jest niezdolna do pracy.

W związku z powyższym, decyzją z 23.10.2006 r. pozwany organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Od powyższej decyzji wnioskodawczyni wniosła odwołanie, domagając się przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, które zostało oddalone przez Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, wyrokiem z dnia 7.04.2008 r.

Wyrokiem z dnia 4.03.2009 r., wydanym na skutek wniesionej apelacji, Sąd Apelacyjny w Poznaniu zmienił wyrok Sądu Okręgowego z dnia 7.04.2008 r. i poprzedzającą go decyzję pozwanego organu z dnia 23.10.2006r. i przyznał wnioskodawczyni prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1.07.2006r. do 31.12.2009 r.

Decyzją z dnia 29.05.2009 r., wydaną w celu wykonania wyroku, organ rentowy przyznał wnioskodawczyni prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy i ustalił należne odsetki z tytułu opóźnienia w wypłacie świadczenia za okres od 21.04.2009r. do 3.06.2009 r.

We wniosku złożonym w organie rentowym w dniu 26.03.2010 r. wnioskodawczyni domagała się wypłaty zaległych odsetek także za wcześniejszy okres, jednakże pozwany organ decyzją z dnia 12.01.2012 r. odmówił wnioskodawczyni wypłaty odsetek za okres od 21.10.2006r. do 20.04.2009 r.

We wniosku złożonym w organie rentowym dnia 08.12.2009 r. wnioskodawczyni domagała się przyznania jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy za dalszy okres.

Wobec zgłoszonego wniosku, lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 15.01.2010r., a następnie komisja lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 15.02.2010r. stwierdzili, że wnioskodawczyni nie jest niezdolna do pracy.

W konsekwencji, organ rentowy decyzją z dnia 19.02.2010r. odmówił wnioskodawczyni prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy od 1.01.2010 r.

Na skutek złożonego odwołania, Sąd Okręgowy w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 25.10.2010r. zmienił zaskarżoną decyzję i przywrócił wnioskodawczyni prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1.01.2010 r. do 31.12.2011 r.

Decyzją z dnia 20.12.2010 r., wydaną w celu wykonania wyroku, pozwany organ rentowy przyznał wnioskodawczyni prawo do renty i naliczył wyrównanie za okres od 1.01.2010 r. do 31.12.2010 r. Należność została pomniejszona o kwotę maksymalnego zmniejszenia z powodu osiągnięcia w tym okresie przychodu z tytułu stosunku pracy.

Wnioskodawczyni w dniu 26.01.2011 r. złożyła odwołanie od decyzji z dnia 20.12.2010 r.

Decyzją z dnia 15.12.2011 r. organ rentowy odmówił wypłaty odsetek z tytułu przyznania renty wyrokiem Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 25.10.2010 r. za okres od 21.02.2010r. do 26.12.2010 r.

W oparciu o wyżej ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, że po ponownym rozpoznaniu sprawy - w zakresie uchylonym przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z 16 kwietnia 2014r. - odwołanie wnioskodawczyni okazało się częściowo zasadne.

Przedmiotem ponownego rozpoznania Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie było ustalenie, czy organ rentowy zasadnie odmówił wnioskodawczyni wypłaty odsetek od świadczenia rentowego za okres od 21.10.2006 r. do 20.04.2009 r. (decyzją z 12.01.2012r.) oraz od 21.02.2010 r. do 26.12.2010 r. (decyzją z 15.12.2011r.), a także czy zasadne jest żądanie odsetek od 1.01.2010 r.

Sąd Okręgowy powoływał następnie art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych a także § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 01.02.1999r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1999 r., Nr 12, poz. 104) a także art. 118 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Następnie Sąd Okręgowy wskazał, że z akt sprawy IX U 2841/06 i IV U 412/10 wynika, że już na chwilę badania wnioskodawczyni przez lekarza orzecznika z dnia 01.09.2006 r., a także badania lekarza orzecznika z dnia 15.01.2010 r. zachodziły pełne podstawy do przyjęcia, iż wnioskodawczyni jest częściowo niezdolna do pracy i nie zachodziła potrzeba wyjaśniania żadnych dodatkowych okoliczności.

Zatem decyzja pozwanego z dnia 23.10.2006 r. oraz decyzja z dnia 19.02.2010 r. były od początku wadliwe i okoliczność ta obciąża pozwanego w kontekście żądanych odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia.

W konsekwencji - już na etapie obu postępowań przed organem rentowym zachodziły podstawy do orzeczenia częściowej niezdolności do pracy wnioskodawczyni i opóźnienie w wydaniu decyzji o przyznaniu prawa do renty, obciąża pozwany Zakład.

W świetle powyższego, w sprawie z odwołania od decyzji ZUS z 12.01.2012r. za zasadne Sąd Okręgowy uznał żądanie wnioskodawczyni w zakresie odsetek, ale liczonych za okres od 21.11.2006 r. do 20.04.2009 r. Lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 1.09.2006r. błędnie nie uznał wnioskodawczyni za częściowo niezdolną do pracy i w konsekwencji pozwany niezasadnie decyzją z 23.10.2006 r. odmówił wnioskodawczyni prawa do renty. Ponieważ decyzja ta była bezzasadna, a najbliższy termin płatności renty wnioskodawczyni przypada na 20-tego każdego miesiąca, termin

wypłaty renty przyznanej od 22.10.2006 r. przypadającej na 20.11.2006r., to z tej przyczyny pozwany pozostaje w opóźnieniu z wypłatą świadczenia od 21.11.2006r. do 20.04.2009r. (skoro decyzją z 29.05.2009r. pozwany przyznał już prawo do odsetek za okres od 21.04.2009r. do 3.06.2009r., co było w sprawie okolicznością niesporną).

Zdaniem Sądu Okręgowego bezpodstawną była także odmowa prawa do dalszej renty, objęta decyzją organu rentowego z 19.02.2010 r., o czym świadczy orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z roku 2010 oraz opinie biegłych chirurga-onkologa, endokrynologa, laryngologa i internisty wydane w sprawie Sądu Okręgowego w Zielonej Górze o sygn. IV U 412/10, zakończonej wyrokiem z 25.10.2010 r. Również w tej sprawie pozwany miał wystarczającą dokumentację medyczną do uznania wnioskodawczyni za nadal częściowo niezdolną do pracy.

W odniesieniu zatem do decyzji z dnia 19.02.2010 r. Sąd Okręgowy uznał, że skoro najbliższy termin płatności renty przyznanej tą decyzją przypadającej na 20.02.2010r., zatem od 21.02.2010 r. pozwany pozostaje w opóźnieniu z wypłatą świadczenia do dnia 26.12.2010r.

Mając na względzie powyższe rozważania, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i powołanych wyżej przepisów orzekł jak w punkcie I i II wyroku oraz na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie III wyroku.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy, w części dotyczącej punktu I, w zakresie daty początkowej prawa do odsetek, wnosząc o jego zmianę poprzez przyznanie odwołującej prawa do odsetek od dnia 21 kwietnia 2010r. do 19 grudnia 2010r.

Apelujący zarzucał naruszenie art. 118 ust. 1 i 5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez niezastosowanie oraz naruszenie art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędne zastosowanie i ustalenie, że organ rentowy postawał w opóźnieniu w wypłacie renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 21 lutego 2010r. do dnia wypłaty wyrównania świadczenia rentowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku, zgodnie z art. 386 § 1 k.p.c., o tyle, że prawo do ustawowych odsetek przyznano od 21 marca 2010r.

Organ rentowy kwestionował wyrok jedynie w zakresie daty początkowej prawa do odsetek, o którym orzeczono w pkt I zaskarżonego wyroku, w którym Sąd Okręgowy zmienił decyzję z 15 grudnia 2011r. przyznając wnioskodawczyni prawo do odsetek ustawowych od świadczenia rentowego za okres od dnia 21 lutego 2010r. do dnia wypłaty wyrównania świadczenia rentowego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego prawo do odsetek należy się odwołującej od dnia 21 marca 2010r., a nie jak zarzucał apelujący – od 21 kwietnia 2010r.

Należy mieć na uwadze, że zgodnie z 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120 ustawy. Z kolei w myśl art. 118 ust. 5 cyt. ustawy - wypłata świadczenia wynikająca z decyzji, o której mowa w ust. 4, następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni.

W sposób szczegółowy zasady obliczania odsetek, o których mowa w art. 118 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zostały określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 12, poz. 104). Zgodnie z § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia - odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu

na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń. Okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności (§ 2 ust. 4 ww. rozporządzenia).

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny uznał, że skoro w przypadku odwołującej świadczenie wypłacane było 20 dnia każdego miesiąca, to organ rentowy pozostawał w zwłoce z wypłatą świadczenia rentowego odwołującej dopiero od dnia 21 marca 2010r. Bezsprene bowiem dniem wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w zakresie prawa do świadczenia rentowego na dalszy okres, był dzień orzeczenia komisji lekarskiej z 15 lutego 2010r. Skoro termin płatności renty odwołującej to 20 dzień każdego miesiąca, a zatem okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (15 luty 2010r.) a najbliższym terminem płatności (20 luty 2010r.) jest krótszy niż 30 dni. Wypłata świadczenia powinna zatem nastąpić w następnym terminie płatności świadczenia, w myśl art. 118 ust. 5 in fine ww. ustawy, tj. 20 marca 2010r., a w konsekwencji organ rentowy pozostawał w zwłoce z wypłatą świadczenia rentowego od dnia następnego, tj. od 21 marca 2010r. i od tego dnia przysługuje odwołującej prawo do odsetek ustawowych od świadczenia rentowego. Tym samym nie było podstaw do przyznania prawa do odsetek dopiero od 21 kwietnia 2010r., tak jak wnosił apelujący organ rentowy.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w pkt I o tyle tylko, że prawo do odsetek przyznał od 21 marca 2010r., orzekając o tym na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. , a w pozostałym zakresie, zgodnie z art. 385 k.p.c. apelację oddalił.

SSA Wiesława Stachowiak	SSA Ewa Cyran	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
-------------------------	---------------	-------------------------------